

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**In Evangelia: Qvæ Vsitato More in diebus Dominicis &
Festis proponuntur, Annotationes Philippi Melanth.**

Melanchthon, Philipp

Vuitebergæ, 1544

VD16 E 4532

Die Miachaelis, Evan. Matthei 18. De Angelis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35272

DIE

Pharisei, Pontifices, negligunt ministerium Evangelij, quærunt imperia, condunt leges utiles tuendis opibus, dignitatibus, interficiunt pios Doctores.

DIE MICHAELIS, EVAN.
Matthei 18. DE ANGELIS.

In illa hora accesserunt discipuli ad Iesum dicentes, Quis ergo maior est in regno cœlorum? Et aduocans Iesus paruulum, statuit eum in medio eorum & dixit, Amen dico uobis, nisi cõuersi fueritis, & efficiamini sicut paruuli, non intrabitis in regnum cœlorum. Quicumq; ergo humiliauerit se ipsum, sicut paruulus iste, hic maior est in regno cœlorum. Et qui susceperit unum paruulũ talem in nomine meo, me suscipit. Qui autem scandalizauerit unum de pusillis istis, qui in me credũt, expedit ei, ut suspendatur mola asinaria in collo eius, & demergatur in profundum maris.

Væ mundo a scandalis, Necessè est enim

MICHAELIS.

enim, ut ueniant scandala, uerūtamen
uæ homini, per quem scandalum uenit
Si autem manus tua uel pes tuus scan-
dalizat te, abscinde eum, projice abs te,
Bonum est tibi ad uitam ingredi clau-
dum uel debilem, quam duas manus,
uel duos pedes habentem, mitti in ig-
nem æternum. Et si oculus tuus scanda-
lizat te, erue eum, & projice abs te, Bonū
est tibi cū uno oculo in uitam intrare,
quam duos oculos habentem, mitti in
gehennam ignis. Videte ne contemna-
tis unum ex his pusillis, dico enim uo-
bis, quod Angeli eorum in cœlis, sem-
per uident faciem Patris mei, qui in cœ-
lis est.

Septem sunt præcipui loci.

I. *Error seu peccatum Apostolorum contem-
dentium de primatu.*

II. *Reprehensio certaminum de regno, que
oriuntur uel ex falsa persuasione de regno Chri-
sti, uel ex ambitione. Ex his certaminibus oriun-
tur, neglectio doctrine, schismata, hæreses, odia,
bella, & uastitates Ecclesiarum. Ideo Christus*

H 3

tantope-

tantopere incandescit in hoc loco, intuens uenturas in Ecclesia in gentes et horribiles discordias, quæ dissipaturæ sunt Ecclesias, & facturæ uastitates.

III. Quam igitur uult esse formã regiminis, nulla ne erit superior potestas gubernans? Responsio, Christus uult regi Ecclesias Euãgelio suo, et nõ autoritate humana nõ gradibus Episcoporum

III. Etsi est æqualitas Arithmetica gubernatorum in Ecclesia, Quia Christus non uult ququam excellere potestate, tamen est inæqualitas donorum, Ita fit Geometrica proportio, cum uidelicet excellentes donis diligenter consulunt inferioribus, & antecellunt eos autoritate. Et econtra, inferiores obtemperant & cedunt excellentioribus propter uerbum dei.

V. Admonitio de cauendis scandalis doctrinæ & morum.

VI. De custodia Angelorum.

VII. De infantibus in Ecclesia in signe testimonium, quòd Deo placeant.

DE PRIMO.

Discamus in sanctis etiã esse errores et peccata, sicut hic Apostoli adhuc imaginatur regnum

MICHAELIS.

regnum Christi fore mundanam Politiam, in qua, ut in regno, sint futuri gradus diſſimili potestate. Plus mali fuit, ſi etiã ambitione, inuidia, emulatione, Apoſtoli certauerunt, & alius alteri ſe ſuo iudicio prætulit, ſicuti in Luca ſignificatur, Cap. 22.

DE SECVNDO.

Vidit haud dubiè Chriſtus, quantum mali pariturae eſſent hæ opiniões de conſtituendo Regno in Eccleſia, inde enim multa ſequuntur. Epiſcopi armati potestate condunt leges, inſtituunt cultus, Ceremonias, ut, Miſſam, & ſimiles. Hæc poſtea putatur iuſticia Euangelij, ita opprimitur ueritas. Præterea cum accedit ambitio, quanti motus oriuntur? ut Arius præferri ſibi doliuit Alexandrum in electione Epiſcopi, Et omnes ætates uiderunt ſimilia exempla. Item, Romæ quanta fuerunt certamina, de electione, ante mille annos? Unde uox illa orta eſt. ~~Plures Romuli more, quã Petri peruenire ad Epiſcopatũ.~~ Sed multo plus mali peperit ambitio ingeniorum de laude doctriinæ contendentium, unde ſunt ortæ Hereses, ſchiſmata, et multæ aliæ pernicioſe mutationes. Sicut ex Ariana

dissensione ortus est Mahomet, inde secuta est uastitas Ecclesiarum. Hæc omnia intuens Christus, hic tam duriter concionatur de scandalis, & nos admonet, ut uerbo regi uelimus, ut caueamus ambiciosa certamina de doctrina, & de ministerio.

DE TERTIO.

Quam constituit hic formam Regiminis? Principalis responsio est in hoc dicto. Si quis puerum recipit in nomine meo, me recipit. Hic ostendit se alligare Ecclesiam, non ad ullius hominis personam, sed ad uerbum suum. Ideo inquit, siue puer, siue alius uerbū meū attulerit audite. Verbo regi uos uolo, non gradibus personarum. Hoc uult, cum ait, Si quis puerum receperit in nomine meo? id est, uerbum meum afferentem, Et postulat ut ipsi Apostoli sint humiles, more infantum, nihil adhuc de regno disputantium. Est enim facilis & illustris applicatio seu collatio. Nam fortiora naturaliter sibi sumunt imperium in inferiora. Ideo infantia sentiens imbecillitatem, nondum sumit sibi imperium in alios. Et si fortassis alia natur a magis, alia minus obtemperat, tamen omnes infantes metuunt grandiores. Est igitur

MICHAELIS.

Est igitur perspicua collatio, & detrahit potestatem gubernatoribus Ecclesiæ, ut infantes non sumunt sibi imperium in alios, sed accipiunt dictata à fortioribus, Sic uult Christus Episcopos sine imperio circumferre dictata in Euangelio tradita. Videmus igitur displicere Christo hanc tetram dominationem in Ecclesia constitutam, quæ quidem etiam iniustas leges, impios cultus, tyrannicis imperijs retinet, & defendit. Et accedunt multa alia ingentia peccata.

Peculiaris doctrina est Christianorum, de uoluntate Dei statuere ex ipsius uerbo, non ex opinionibus nostris aut euentibus. Ideo ut uerbi autoritas amplificetur & magnifiat Christus, abducit homines à conspectu personarum, et monstrat uerum ac solum gubernatorem, scilicet, ipsam uocem Euangelij, sicuti alibi sæpe dicitur, Lucerna pedibus meis uerbum tuum, Item, Hunc audite. Item, Si quis sermonem meum seruabit, mortem non uidebit. Sed humana ratio leuiter curat uerbum Dei, & de Ecclesia cogitat sicut de humana politia. Et in omnibus tentationibus prona est ad amplectenda ea, quæ ratio ostendit. Ideo Christus hic reuocat nos ad uerbum, & uult nos meminisse, uerbum esse rectorem,

H 5 non

DIE.

non personas, Non humanam rationem.

DE QVARTO, DE CA
uendis scandalis.

SCandalum est falsa doctrina, seu prauum
Exemplum, quod alijs nocet, uel quia inui-
tat ad imitandum, uel quia accersit poenas
publicas, uel quia alienat animos à societate
rerum bonarum, uel quia prabet occasionem
malis, de Deo & de rebus diuinis malè loquēdi.

Gradus quinque fecimus.

Primus, est falsa doctrina. Hoc genus scan-
dali nocentissimum est.

Secundus, Prauum exemplum, quod imitatio-
ne nocet, ut inuocatio Sanctorum, Item multa
alia manifesta delicta, quæ inuitant alios ad
peccandum, aut exemplo licentiam augent, ut
belluationes, scortationes &c.

Tertius gradus est, non tantum manifesto-
rum scelerum, sed etiam arcanorum, quæ accer-
sunt poenas publicas, bella, seditiones, & alia ma-
la, quæ secum multiplicia peccata trahunt. Est
autem miserrimum sustinere conscientiam,
quod

MICHÆLIS.

quòd propter nostram culpam infinita multitudo pereat. Vt enim propter Adæ & Eux delictum totum genus humanum perijt, Vt propter Davidis adulterium, propter idolatriam Achas, Manassæ, secutæ sunt ingentes publicæ pœnæ, ita semper in mundo uagantur publicè pœnæ, ortæ ab aliquibus singulorum peccatis.

Quartus gradus est, Prauum exemplum, quod alienat animos à societate rerum bonarum, ut, dedecora docentium, aut principum, alienant animos ab Euangelio. Ducum turpitudines, ut, Antonij, Saulis, languesfaciunt animos exercituum, quia iudicant Deum puniturum esse scelera ducum. Huc etiam pertinet in medijs, factis petulantia & pertinacia. Petulanter utens libertate apud pios nondum institutos, alienat eos. Rursus pertinaciter retinens superstitiones, confirmat errores, & sauciat aliorum piorum, qui libertate utuntur, infirmas mentes, & contristat Spiritum sanctum.

Quintus gradus est, qui etiam spargitur in omnes, propterea quòd mali de Deo & de rebus diuinis sumunt occasionem probabilem ex prauis exemplis malè loquendi, ut Semcias propter Davidis delictum, iam habet speciosum argumentum

tum

tum, quo persuadeat Dauidem non esse Regem diuinitus uocatum, nec Prophetam. Nam Propheta non uidetur ita ruere. Ita Ezechiel dicit: Propter uos contumelia afficitur Deus inter gentes. Et de filijs Eli dicitur 1. Reg. 2. Erat peccatum puerorum grande coram domino, quia defrahebant homines sacrificio Domini. Has sententias meruerimus, ut cogitemus, in singulis prauis factis accedere hoc peccatum, quod læditur gloria nominis Dei. Præterea meminerimus has sæuerissimas minas. Væ illi per quem uenit scandalum. Hæc dicta testantur grauius puniri scandala, præsentibus & æternis poenis.

QVINTVS LOGVS DE custodia Angelorum.

EXtat hic perspicuum testimonium, add tos esse custodes Angelos pijs. Hic colligantur similia testimonia, ut, Comes Elisei uidet se stipatum esse magno exercitu angelorum. Et consideretur hic Anthithesis malorum & bonorum Angelorum. Malis duo uicia præcipua tribuuntur, quòd sint mendaces, blasphemii aduersus Deum, & homicide, ut in paradiso
utrumq;

MICHAELIS.

utrumq; ostendit diabolus. Excutit enim Eue
mandatum Dei, offusa alia opinione, Eritis si-
cut dij. Et traxit totum genus humanum in eter-
nā mortem. Idē adhuc conatur, impellit leuia in-
genia ad Epicureas opinioēs, aut alias falsas opi-
nionē amplectendas & ferendas, Conatur in
eternā mortē pertrahere, quotquot potest, Cau-
sa est necis corporalis, & plurimarū calamita-
tum, hominibus, ut per eas pertrahat languefa-
ctos animos ad desperationem, & eternam mor-
tem, impellit impios ad omnis generis flagicia,
libidines & cedes iniustas, sicut historia totius
Mundi omnium temporum ostendit, quæ com-
memorat horribilia flagitia, iniusta bella. Ap-
uersus hæc tanta mala dux est nobis liberator
filius Dei Emanuel, qui destruit opera diaboli,
& mittit pijs bonos Angelos ad impediendos
multos conatus malorum.

DE SEXTO.

Diligenter hîc obseruandum est testimo-
nium. quod in infantibus inserti Ecclesiæ pla-
ceant Deo, & sint hæredes uitæ æternæ. De ta-
libus enim clarè dicitur: Non est uoluntas Patris,
ut pereat unus de paruulis istis.

IN